

SOUČASNÉ A BUDOUCÍ SMĚRY CHOVU PRASAT

Pour, M.

emeritní profesor ČZU v Praze

Česká republika je již jeden rok plnoprávným členem Evropské unie, což mnozí z nás více nebo méně již zaregistrovali. V současném období například v obchodním řetězci LIDL za přijatelnou cenu si náš spotřebitel může běžně koupit čerstvé importované vepřové maso z Německa, jablka z Polska, brambory z Řecka, hroznové víno z Chile a podobně. Svět se velmi rychle globalizoval. Prosperita zemědělských farem u nás i v zahraničí je závislá na tom, s jakými náklady dokáží farmáři produkovat určitou komoditu, v našem případě vepřové maso a za jakou cenu tuto komoditu jsou schopni realizovat na trhu.

Již před třinácti lety jsem na naší každoroční celostátní konferenci "Aktuální problémy chovu prasat" upozorňoval na nebezpečí, které nám hrozí v případě nepochopení nutnosti těsné spolupráce producentů a zpracovatelů jatečných prasat tak, aby byly důstojnými partnery nejen našim obchodníkům, ale progresivně rostoucím mezinárodním obchodním řetězcům. Musíme si uvědomit, že chov prasat má stále v České republice nezanedbatelný význam v celé zemědělské výrobě. V letech 1999-2003 měla produkce prasat podíl na průměrných tržbách zemědělské výroby v ČR 16,1 %, tj. 15,911 mld. Kč a na tržbách živočišné výroby 31,8 %.

Pod zorným úhlem těchto čísel nemůžeme být proto spokojeni, že nám stavy prasat dle ČSÚ v Praze klesly k 31.12.2004 pod 3 mil. kusů (2,914.548 ks) a stavy prasníc se dostaly na úroveň 237.227 ks. Soběstačnost v produkci vepřového masa v ČR klesla v loňském roce na úroveň 91,7 % a je reálné nebezpečí, že v letošním roce vzhledem k nedostatku prasat úroveň samozásobení českým vepřovým masem klesne pod 90 %.

Položme si otázku, co musíme udělat, aby se tato situace zlepšila? V naší zemi máme mnoho kvalitních producentů jatečných prasat, kteří jsou schopni vyrábět 1 kg vepřového masa při nízkých nákladech jednoho EURA. Na těchto farmách bude nutné urychleně zvýšit stavy chovaných prasat! Dále se musíme zaměřit na zajištění vysoké kvality vepřového masa a jeho zdravotní nezávadnosti včetně dokumentace výrobního procesu v celé výrobní vertikále. Tím bude zajištěna zpětná dohledatelnost původu vepřového masa v případě vzniku krizových situací. Rovněž bude nutné urychlit integraci producentů prasat pouze v rámci jednoho odbytového družstva a zajistit si stabilitu úrovně farmářských cen

jatečných prasat v rámci dlouhodobých ročních smluv se zpracovateli. Se zpracovateli, kteří nebudou ochotni tyto dlouhodobé smlouvy uzavírat, bude nutné zcela zrušit obchodní vztahy. Případné regionální přebytky vepřového masa během roku je zapotřebí systémově realizovat v zahraničí v rámci EU, případně i mimo tuto oblast. Podle mého osobního názoru v tomto směru by měli být iniciativnější naši zpracovatelé i současná odbytová družstva.

Rozvoj chovu prasat v ČR je plně závislý na situaci v EU, kde přijatá legislativní opatření jednoznačně určují chovatelům mantinely, do kterých se musí vejít. Jsou to především požadavky na ochranu životního prostředí, ochranu zvířat proti týrání, kvalitu a zdravotní nezávadnost potravin. Co EU neřeší je ekonomika výroby. Jak již jsem řadu let upozorňoval, ekonomika výroby vepřového masa je zcela v rukou našich chovatelů prasat. Jenom dosažení nízkých nákladů ve výrobě vepřového masa zajistí konkurenceschopnost českých chovatelů prasat nejen v rámci EU. V kontextu této situace si dovoluji v následující tabulce uvést předpokládanou produkci vepřového masa v EU do roku 2011.

Předpoklad produkce vepřového masa v EU (v tis. t)

Rok	2002	2004	2006	2008	2011	Změna(%)
Výroba EU-25	21.212	21.309	21.941	22.365	22.765	+ 6,8
z toho EU-15	17.730	17.834	18.248	18.545	18.870	+ 5,8
Z toho EU-10	3.482	3.475	3.693	3.820	3.895	+12,1
Import	22	31	38	38	38	.
Export	1.223	1.181	1.244	1.306	1.348	+14,1
Spotřeba celkem	19.985	20.249	20.735	21.098	21.455	+ 5,9
Spotřeba/osobu v kg	43,9	44,2	45,0	45,6	46,0	+ 4,1
z toho EU-15	43,4	43,6	44,2	44,3	44,5	+ 2,1
z toho EU-10	6,5	47,5	49,4	52,2	54,0	+13,7

Pramen: Komise EU 2004

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že v celé EU se do roku 2011 zvýší produkce vepřového masa jen o 6,8 %, ale u deseti nových členů EU bude zvýšení produkce této komodity činit až 12,1 %. Pro srovnání, v roce 2004 v ČR byla celková produkce vepřového masa na úrovni 377 tisíc tun, což je pouze 1,77 % z celkové produkce vepřového masa EU v tomto roce.

V závěru mého krátkého příspěvku si dovolím seznámit naši chovatelskou veřejnost s prognózou světové produkce vepřového masa do roku 2007 tak, jak ji v Agra Europe uvedli v roce 2003 dánští analytici v odvětví chovu prasat. Světová produkce vepřového masa se zvýší od roku 2002 do roku 2007 z 86,6 mil. tun na 92,4 mil. tun (+ 6,7 %). Proti předchozímu pětiletému období se však tempo růstu zpomalí. Předpokládaný průměrný roční přírůstek 1,3 % bude podstatně nižší než 3,1 % z období let 1997-2002.

V Evropské unii se předpokládá zvýšení produkce vepřového masa v letech 2002 až 2007 pouze o 3,4 % ze 17,6 mil. tun na 18,2 mil. tun. Největší přírůstek se očekává v Rusku, kde by se produkce mohla zvýšit o 25 % z 1,6 mil. tun na 2,0 mil. tun. Množstvím roční produkce předstihuje všechny státy Čína, kde dojde v uvažovaném pětiletí k dalšímu růstu, a to z 43,0 mil. tun v roce 2002 na 46,5 mil. tun v roce 2007 (+ 8,1 %). Pokud se prognóza splní, bude se Čína podílet na celosvětové produkci vepřového masa 50 %. Třetím největším výrobcem vepřového masa za Čínou a EU jsou USA. Roční produkce se podle uvedené prognózy zvýší z 9,0 mil. tun ve výchozím roce na 9,4 mil. tun v roce 2007 (+ 4,4 %). Vedle Ruska se počítá s nejrychlejším tempem růstu produkce vepřového masa v zemích s nižšími výrobními náklady. Platí to zejména pro Brazílii, kde se má produkce zvýšit z 2,5 mil. tun na 2,9 mil. tun (+ 16,0 %) a Kanadu, kde se odhaduje zvýšení z 1,9 mil. tun na 2,0 mil. tun (+ 10,5 %).

V prognóze dánští experti uvádějí, že při předpokládaném růstu světové produkce vepřového masa se zvýší asi o 30 mil. tun globální poptávka po krmivech. Jednou z hlavních překážek rychlejšího růstu produkce vepřového masa v EU jsou vysoké výrobní náklady. V roce 2002 byly průměrné výrobní náklady EU 1,33 EUR/kg ve srovnání s 1,03 EUR/kg v USA, 0,93 EUR/kg v Kanadě a 0,69 EUR/kg v Brazílii. Mezi hlavními produkčními státy EU vyráběli vepřové maso s nejvyššími náklady ve Velké Británii s 1,37 EUR/kg, nejnižší náklady 1,24 EUR/kg byly zaznamenány ve Španělsku. Pro porovnání v České republice v roce 2002 činily náklady na produkci vepřového masa cca 1,15 EUR/kg (1 EUR = 33,0 Kč).

Co říci na samotný závěr? Perspektivy českého chovu prasat v nejbližších letech nejsou špatné, ale vše závisí pouze na nás, tj. jak budeme schopni v praxi zvládnout nové trendy a pojetí chovu prasat v souladu s legislativou současné Evropské unie. Osobně věřím, že se nám to podaří.

Kontaktní adresa:

Česká zemědělská univerzita v Praze

Katedra speciální zootechniky

Kamýcká 129

165 21 Praha 6 - Suchbát, ČR

e-mail: miloslav.pour@c-box.cz

Poznámky:

[illegible]

Poznámky:

[illegible]